

חוק עזר לראש פנה (מפגעי תברואה), תשכ"ה-1965

פורסם: ק"ת 1691, תשכ"ה (25.2.1965), עמ' 1459

בתוקף סמכותה לפי סעיף 9 לפקודת המועצות המקומיות, 1941, מתקינה המועצה המקומית ראש-פנה חוק עזר זה:

הגדרות

1. בחוק עזר זה -
"בור שפכים" - כל מבנה, בין מעל לקרקע ובין מתחתיה, שנועד לקיבולם או לאגירתם של צואים, דלוחים, שפכים, או כל פסולת של נוזלים אחרים, לרבות כל סוג של בור רקב, בור חלחול או בית קיבול אחר הבנוי אבן, לבנים או כל חומר אחר, לרבות ביב או תעלה;
"ביב פרטי" - ביב המשמש לניקוז של בנין או של מגרש אחד, או לניקוזם של קבוצה של בנינים הנמצאים בתחומי מגרש אחד או לניקוזם של שני מגרשים סמוכים ושל המבנים שעליהם, לשם העברת מי הניקוז אל בור שפכים או אל ביב ציבורי, וכולל אביזרי הביוב, מחסומים ותאי בקרה;
"ביב ציבורי" - ביב המשמש להעברת צואים, דלוחים, שפכים או כל פסולת של נוזלים אחרים, לרבות אביזרי הביוב, מחסומים ותאי בקרה וכל חלקיהם, ולמעט ביב פרטי;
"מיתקן תברואה" - אינסטלציה סניטרית, וכולל את כל הקבועות, המחסומים, הסעיפים, הצינורות ואביזריהם בפנים הבנין ומחוצה לו וכן המחסומים ותאי הבקרה בביב פרטי או בביב ציבורי, בורות שפכים, וכולל גם המיתקן לחימום הבנין ולחימום מים ומערכת אספקת המים על כליה, צינורותיה ואביזריה;
"בעל נכסים" - אדם המקבל או הזכאי לקבל הכנסה מנכסים, או שהיה מקבלה או היה זכאי לקבלה אילו הנכסים היו נותנים הכנסה, בין בזכותו הוא ובין כסוכן, כנאמן או כבא כוח, בין שהוא הבעל הרשום של הנכסים ובין שאיננו הבעל הרשום, וכולל שוכר או שוכר משנה ששכר את הנכסים לתקופה של למעלה משלוש שנים;
"מבנה" - בנין, צריף, סככה, אוהל או מבנה חוץ כלשהו, בין קבוע ובין ארעי, או כל חלק מהם על כל מיתקניהם, לרבות מיתקני תברואה, בין שהם מצויים בתוך המבנה ובין שהם מצויים בסביבתו;
"ליקוי" - לגבי מבנה - פגם במבנה עצמו, בין אם היה קיים מלכתחילה ובין אם נתהווה לאחר זמן;
"המועצה" - המועצה המקומית ראש-פנה;
"ראש המועצה" - לרבות אדם שראש המועצה העביר אליו בכתב את סמכויותיו לפי חוק עזר זה, כולן או מקצתן;
"מחזיק" - אדם המחזיק למעשה בנכסים או בחלק מהם כשוכר או בכל אופן אחר, למעט אדם הגר בבית מלון או בפנסיון;
"תברואן" - רופא המועצה, מנהל המחלקה לתברואה של המועצה, מהנדס התברואה של המועצה או כל פקיד מועצה אחר, שהמועצה מינתה אותו למלא תפקיד של תברואן;
"נכסים" - מבנים או קרקעות, בין תפוסים ובין פנויים, בין ציבוריים ובין פרטיים;
"תעלת שפכים" - לרבות סעיפי תעלת שפכים, תאי בקרה וכן כל ביב שאינו ביב כמשמעותו בחוק עזר זה;
"בעלי חיים" - כל בעל-חיים, לרבות דגים;
"מאושר" - מאושר על ידי המועצה או על ידי משרד הבריאות.

מפגעים

2. "מפגע" -
(1) העדר בתי כסא במספר מספיק ומטיפוס מאושר או קיום בית כסא שאינו מטיפוס מאושר, בנכסים המשמשים למטרת מגורים או לעסק או למטרה ציבורית;
(2) העדר פחי אשפה במספר מספיק ומטיפוס מאושר בנכסים המשמשים למטרת מגורים או לעסק או למטרה ציבורית;
(3) גג, תקרה או קיר, מעקה, ארובה, תריס, חלון, אשנב, דלת או מפתן, מזחילה, ביב, תעלה, מרזב, צינור, מיתקן תברואה, שהוא לקוי, בכללו או בחלקו, באופן שעלולים לחדור דרכו מים, רטיבות, טחב או רוח, במידה שלפי דעת התברואן יש בכך משום נזק לבריאות, אם בבנין עצמו או בבנין סמוך;
(4) החזקת נכסים בצורה או באופן אשר, לדעת התברואן, מזיקה או עלולה להזיק לבריאות;
(5) צפיפות מרובה בנכסים אשר, לדעת התברואן, עלולה להזיק לבריאות, וכן שימוש בנכסים בצורה העלולה להזיק לבריאות;
(6) העדר בור שפכים או ביב פרטי בנכסים, וכן קיום בור שפכים או ביב פרטי שהוא, לדעת התברואן, לקוי, אינו מתאים לתכליתו או אינו מספיק לניקוזם היעיל של הנכסים, וכן ביב או מיתקן תברואה או חלק ממנו שהוקמו ללא היתר לפי פקודת בנין ערים, 1936, או שלא לפי תנאי ההיתר, ואשר, לדעתו של התברואן, לקויים או אינם מתאימים לתכליתם;
(7) כל אסלה או קבועה אחרת במיתקן תברואה שאינה מצויידת במחסום, או שהמחסום אינו מטיפוס מאושר או שאינו קבוע כהלכה, לדעת התברואן;

- (8) כל סעיף או צינור שפכים, צואים או דלוחים שנקבע בתוך בנין או מחוצה לו מבלי שיהא חסום במחסום מטיפוס מאושר;
- (9) בריכה, חפירה, מזחילה, תעלה, בור מים, מיכל מים, בית כסא, אסלה, משתנה, בור שפכים, ביב, בור פסולת, פח אשפה, גן, גג, סככה או חצר שהם במצב מזוהם, או, שלדעת התברואן, עלולים להזיק לבריאות;
- (10) באר, בור מים, מיכל מים וכל מקום המשמש לאגירת מים אשר, לדעת התברואן, נמצאים במצב העלול לגרום לזיהום המים שבתוכם או להתפתחות יתושים בהם;
- (11) תא בקרה של בור שפכים או של ביב פרטי, שאינם מצוידים במכסה ברזל או ביטון לא חדירים ומטיפוס מאושר, והעלולים לגרום להתפתחות יתושים בהם;
- (12) צינור שפכים, צינור דלוחים, צינור אוורור, בור שפכים, תא בקרה, כוך או ביב שהם סדוקים, שבורים, סתומים או פגומים, באופן שגזים או נוזלים שבהם עלולים לפרוץ החוצה או לחלחל מתוכם;
- (13) מחבר או חיבור לקוי של כל ביב, צינור שפכים, צינור דלוחים, אסלה או של כל צינור או מחסום במיתקן תברואה;
- (14) השימוש בצינור גשם כצינור שפכים או דלוחים, או שפיכת כל נוזל אחר דרך צינור גשם;
- (15) כל צינור גשם, מרזב או מגלש הקשור, במישרין או בעקיפין, עם כל ביב, צינור שפכים, צינור דלוחים או תעלת שפכים;
- (16) הצטברות חומר כל שהוא, בין בתוך בנין ובין בסביבתו, אשר, לדעת התברואן, גורמת או עלולה לגרום לרטיבות או לטחב בבנין או בבנין סמוך;
- (17) הצטברות של עפר, אבנים, עצים, גרסאות של מתכת, חלקים של כלי רכב, זבל, נוצות או פסולת אחרת אשר, לדעת התברואן, מזיקים או עלולים להזיק לבריאות;
- (18) העדר מעשנה שיש צורך בה בבנין, לדעת התברואן, או מעשנה בבנין שהיא שבורה או לקויה, או שאינה גבוהה למדי, או שהיא פולטת עשן באופן הגורם נזק לבריאות, לדעת התברואן;
- (19) תנור, אה, קמין או כבשן, בין שהוא משמש למלאכה ובין לתכלית אחרת ואשר, לדעת התברואן, אינו מאכל כראוי את חמרי הדלק בתוכו וגורם על ידי כך לפליטת עשן או גזים במידה המזיקה או העלולה להזיק לבריאות;
- (20) ניקוי, ניעור או חביטה של מרבד, שטיח או כלי מיטה ברשות הרבים או בחצר, בכל קומת בנין או דירה באופן המזיק לבריאות, לדעת התברואן;
- (21) בית חרושת, בית מלאכה, מקום עבודה או מחסן מכל סוג שהוא המוחזקים במצב לא נקי, או שהצפיפות בהם עלולה לגרום נזק לבריאות, לדעת התברואן;
- (22) כל אבק או פסולת הנוצרים במהלך העבודה בבית חרושת, בית מלאכה או מקום עבודה מכל סוג שהוא, הגורמים או העלולים לגרום נזק לבריאות לדעת התברואן;
- (23) החזקת בעלי חיים באופן המזיק או עלול להזיק לבריאות, לדעת התברואן;
- (24) מבנה הגורם או העלול לגרום לשריפת חולדות, עכברים או חרקים ושרצים אחרים בו או להתפתחותם;
- (25) שטח אדמה שאינו גדור במידה מספקת, לדעת התברואן, והעלול לשמש להצטברות אשפה או פסולת;
- (26) עצים או שיחים אשר ענפיהם בולטים או מתפשטים לעבר כל רחוב והגורמים או עלולים לגרום לתקלה לעוברים ושבים;
- (27) גרימת רעש או גזים או ריחות העלולים להזיק לבריאות, לדעת התברואן;
- (28) הפרעת השימוש במיתקן תברואה או במיתקני הספקת המים, או הפרעה כל שהיא להחזקתו היעילה של נכס מבחינה תברואית, או מבחינה אחרת;
- (29) שימוש בשפכים, בדלוחים או במי פסולת אחרים להשקאה.

סמכויות התברואן

3. (א) התברואן רשאי להיכנס לכל נכס בשעות שבין זריחת החמה ובין שקיעתה לשם סילוק כל מפגע ולשם ביצוע הוראות חוק עזר זה.
- (ב) התברואן רשאי לבדוק כל ביב, צינור או מיתקן תברואה אחר, ואם ימצא צורך בכך, רשאי הוא לגלות כל ביב או מיתקן תברואה אחר, בין בעצמו או על ידי עובדי המועצה, וזאת לאחר מתן הודעה בכתב לבעל הנכס או למחזיק בו לא פחות מ-24 שעות לפני ביצוע עבודה כזאת, ובתנאי שאם לא מצא פגם בביב, בצינור או במיתקן התברואה עליו לכסות מחדש את החפירה על חשבון המועצה, וכל נזק שייגרם כתוצאה מפעולת התברואן האמורה יתוקן על ידיו על חשבון המועצה. מצא פגם כל שהוא יתן לבעל הנכס או למחזיק בנכס, לפי הוראות חוק עזר זה, התראה בכתב שבה ידרוש תיקון הפגם במועד שיקבע לכך.

אחריות לסילוק מפגע

4. (א) על אף האמור בכל חוזה שכירות אך מבלי לפגוע בזכותו לדרוש סעד חוקי נגד אדם אחר, חייב המחזיק בנכסים לסלק כל מפגע מאותם נכסים; אולם אם אי אפשר למצוא את המחזיק, חייב בעל הנכסים, לאחר שנדרש לכך על ידי התברואן, לסלק את המפגע.

(ב) מפגע אשר, לדעת התברואן, נובע מליקוי במבנה הנכסים עצמו, במיתקני התברואה שבו או נובע מדבר כל שהוא בנכסים או בסביבתם אשר בו משתמשים או ממנו נהנים רוב הדיירים שבנכס, חייב בעל הנכסים בלבד לסלקו; אולם אם בעל הנכסים נעדר מן הארץ או אם אי אפשר למצוא או את בא כוחו, חייב המחזיק באותם הנכסים, לאחר שגדרש על ידי התברואן בכתב, לסלק את המפגע.

(ג) היו בעלים או מחזיקים אחדים, או אלה ואלה, חייבים הם כולם יחד או כל אחד מהם לחוד, לסלק את המפגע, יהא זה מספיק למסור הודעה על סילוק המפגע לאחד מהם בלבד.

הודעה לסילוק מפגע

5. (א) התברואן רשאי לדרוש בהודעה בכתב מאת האנשים החייבים לסלק מפגע, לפי הוראות חוק עזר זה, לבצע את כל העבודות הנחוצות לשם סילוק המפגע ולמניעת הישנותו בהתאם לפרטים ולתנאים הקבועים בהודעה. (ב) ההודעה תכלול את המועד שבו יש לבצע את העבודות כאמור בסעיף קטן (א). (ג) החייב בסילוק המפגע שקיבל הודעה על כך כאמור לעיל, חייב לקיים את תנאי ההודעה לכל פרטיה.

סילוק המפגע על ידי המועצה

6. לא קיים אדם החייב לסלק את דרישות התברואן לפי סעיף 5 או ביצע עבודה מהעבודות המפורטות בסעיף 5 שלא לפי התנאים הקבועים בהודעה, רשאית המועצה לבצע את העבודה הדרושה לסילוק המפגע ולגבות את הוצאות הביצוע מאותו אדם או מאותם אנשים החייבים לסלק את המפגע, מכולם יחד או מכל אחד מהם לחוד.

החלטת התברואן

7. דעתו של התברואן בדבר קיומו של מפגע, מקורו או מהותו, או בדבר העבודות והחמרים הדרושים לסילוק המפגע ולמניעת הישנותו תהא קובעת וסופית.

חובות

8. (א) בעל בנין, שנמצאות בו דירות אחדות, חייב, לכשיידרש לכך על ידי התברואן, להדביק ולהחזיק במקום נראה לעין בבנין העתק מחוק עזר זה או מחלק ממנו. (ב) בעל הנכסים והמחזיק בנכסים חייבים לשמור על הנקיין בנכסים ובסביבתם באופן המניח את דעת התברואן, וכן לנקות ולסלק כל זוהמה, פסולת, זבל, דומן או אשפה אחרת שנצטברו בנכסים או בסביבתם. (ג) אדם המעסיק עובדים לעבודות בניה, חפירה, חציבה וכיוצא באלה, חייב להקים בית כסא ארעי לשימוש העובדים, לפי שרטוט דוגמה של משרד הבריאות, במקום שיקבע התברואן, למשך זמן ביצוע העבודות, וכן חייב, לאחר גמר העבודות, לבער ולסלק את כל הזוהמה והלכלוך שנצטברו ולפרק את בית הכסא הארעי בצורה המניחה את דעת התברואן.

מסירת הודעות

9. (א) מסירת הודעה לפי חוק עזר זה תהא כדין, אם נמסרה לידי של האדם שאליו היא מכוונת, או נמסרה במקום מגוריו או במקום עסקיו הרגילים או הידועים לאחרונה, לידי אחד מבני משפחתו הבוגרים או לידי כל אדם בוגר העובד או המועסק שם, או אם ההודעה נשלחה בדואר אליו במכתב רשום לפי מען מגוריו או עסקו הרגילים או הידועים לאחרונה. אם אי אפשר לקיים את המסירה כאמור תהא המסירה כדין אם הוצגה במקום בולט באחד המקומות האמורים או על הנכס שבו דנה ההודעה או נתפרסמה בשני עתונים הנפוצים בתחום המועצה, שאחד מהם, לפחות, הוא בשפה העברית. (ב) הודעה שיש למסור אותה לפי חוק עזר זה לבעל נכסים או למחזיק בהם, יראו אותה כאילו נערכה כהלכה, אם נערכה אליו בתור "הבעל" או "המחזיק" של אותם נכסים, ללא כל שם או תיאור נוסף.

עבירות וענשים

10. כל אדם -

- (1) המפריע לתברואן במילוי תפקידו לפי חוק עזר זה;
- (2) המכניס שפכים או מי דלוחים בכלי קיבול המיועד לאשפה;
- (3) המניח כלי קיבול לאשפה ברחוב;
- (4) העושה צרכיו או משתין ברשות הרבים, במקום ציבורי, בחדר מדרגות או בכל מקום שאינו מיועד לצורך זה;
- (5) היורק ברחוב או במקום ציבורי;
- (6) המטיל נייר, אשפה, נוצות או כל פסולת אחרת ברשות הרבים או בבנין ציבורי;
- (7) השופך מים או נוזלים אחרים ברשות הרבים, או המניח למים או לנוזלים אחרים שיזלו מרשותו לרשות הרבים;
- (8) השם ברחוב בקבוקים, שברי זכוכית, מסמרים, חומר חד, אבן, חול, ברזל, עץ, גרוטאות או חומר בניה של שהוא;
- (9) המשליך ברחוב קליפות, פירות, ירקות, נבלות בעלי-חיים או חלקיהן, או פסולת מזון כל שהיא;
- (10) הרוחץ כלי רכב ברשות הרבים;

- (11) הנובר או מחטט בתוך פחי אשפה או בכלי קיבול אחרים לאשפה ;
(12) המאכיל בעלי-חיים ברחוב באופן שיש בו כדי לזהם את הרחוב ;
(13) החולב בהמות בית ברחוב ;
(14) השוחט בעל-חיים או מורטו ברשות הרבים, בחצר או בחדר מדרגות או על גג מבנה ;
(15) שאינו ממלא אחר חובה מהחובות המוטלות עליו על פי חוק עזר זה,
דינו - קנס 600 שקלים חדשים* , ואם עבר על הוראות סעיף 5(ג) והמועצה לא השתמשה בסמכויותיה לפי סעיף 6 והיתה העבירה נמשכת, דינו - קנס נוסף 24 שקלים חדשים* לכל יום שבו נמשכת העבירה אחרי שנמסרה לו עליה הודעה בכתב מאת ראש המועצה או אחרי הרשעתו בדין.
* תחילה ביום 8.8.1989 ; ח"מ 406 .

ביטול

11. חוק עזר לראש-פנה (מפגעי תברואה), תשי"ח1958 - בטל.

השם

12. לחוק עזר זה ייקרא "חוק עזר לראש-פנה (מפגעי תברואה), תשכ"ה1965".

נתאשר.

כ"ט בשבט תשכ"ה (1 בפברואר 1965)

משה זרחיה
ממלא מקום ראש המועצה המקומית
ראש-פנה

חיים משה שפירא
שר הפנים